

Spis treści

System zarządzania jakością.....	5
Wprowadzenie	7
Przyczyny wdrażania systemu jakości według ISO 9001.....	9
Od czego należy rozpocząć wdrażanie systemu zarządzania jakością	12
Zasady zarządzania jakością	15
Standardy jakości w branży turystycznej.....	18
Organizacja projektu wdrożenia.	23
Wybór przedstawiciela kierownictwa i jego rola.....	25
Zaangażowanie pracowników.....	27
Pierwsze kroki – ustalamy zakres systemu i wyłączenia.	29
Podejście procesowe do budowy systemu	30
Jak opracować dobrą politykę jakości	32
Określanie celów jakości	34
Planowanie jakości.....	36
Jakie są wymagania dotyczące dokumentacji.....	36
Rozpoczynamy pisanie procedur.	39
Jakie są problemy w trakcie pisania procedur i jak je rozwiązywać	42
Jak wdrażać procedury w życie	42
Szkolimy pracowników.....	43
Rozpoczynamy audyty wewnętrzne	44
Na czym polegają działania poauditowe.....	48
Praktyczne podejście do działań korygujących	49
Przegląd systemu zarządzania przez kierownictwo	49
Metoda opracowania księgi jakości	50
Przygotowanie do certyfikacji i wybór jednostki certyfikującej	51
Co dalej po otrzymaniu certyfikatu.....	53
System zarządzania środowiskowego wg norm ISO 14001	57
Co to jest system zarządzania środowiskowego	59
Szczyt w Rio	59
Konferencja w Rio de Janeiro (UNCED)	59
Konwencja o zmianach klimatycznych.....	59
Konwencja o różnorodności biologicznej.....	60
Agenda 21	60
Deklaracja z Rio de Janeiro	60
Dlaczego warto wdrażać system zarządzania środowiskowego	64
Korzystanie ze środowiska.....	64
System opłat i kar.....	64
Organ gminy nakłada kary pieniężne za:	64
Zasady zarządzania środowiskowego	65
Wymagania prawne.....	66
Korzyści z wdrożenia systemu zarządzania środowiskowego.....	66
Normalizacja w zakresie zarządzania środowiskowego (rodzina ISO 14000).....	68
Systemy zarządzania środowiskowego EMAS i ISO 14001	68
Rodzina norm ISO 14000	70
Zakres prac i program działań przy wdrożeniu systemu.....	71
Zasada 1: Polityka środowiskowa i zobowiązanie.....	72
Zasada 2: Planowanie.....	72
Zasada 3: Wdrożenie i funkcjonowanie.....	72
Zasada 4: Pomiary i ocena	72

Zasada 5: Przegląd i doskonalenie	72
Zbuduj swój model systemu zarządzania środowiskowego	74
Wymagania normy ISO 14001	76
Interpretacja wymagań	76
Polityka środowiskowa	76
Planowanie	76
Wdrażanie i funkcjonowanie	77
Pomiary i doskonalenie	79
Wskazówki metodyczne	80
Dokumentacja systemu	84
Rejestracja i certyfikacja systemów	85
Korzyści z wdrożenia Systemu Zarządzania Środowiskowego	85
Jak zintegrować system zarządzania środowiskowego z systemem zarządzania jakością	85
Załączniki	89
Załącznik nr 1. Terminologia stosowana w przewodniku	91
System zarządzania jakością (ISO 9000)	91
System zarządzania środowiskowego (ISO 14001)	92
System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (PN 18001)	94
Załącznik nr 2. Wykaz norm	95
Załącznik nr 3. Przykłady polityk jakości	97
Załącznik nr 4. Szablony procedur	101
Załącznik nr 5. Przykłady procedur systemowych	103
Załącznik nr 6. Narzędzia stosowane przy wdrażaniu systemu środowiskowego	105
Załącznik nr 7. Ćwiczenia	106
Literatura	109